

VÄDERKVARNARNA I SINGSBY

På de äldsta kartorna över byn finns fyra platser för väderkvarnar angivna. Dessa fyra kvarnar har sannolikt inte funnits samtidigt. Den tid som kan överblickas omfattar drygt 320 år, från 1695 och fram till omkring 1930.

Den sista kvarnen kallades "Nyysto kvarnen". Det är den enda kvarn som finns bevarad på fotografi. Bilden är troligen tagen i början av 1920-talet när kvarnen ännu var hel. Men några år senare då den finns på ett annat fotografi är vingarna delvis nerfallna. Kvarnen revs omkring 1930-talet. Kvarnen var troligen uppförd efter 1796.

Kvarnen fanns intill den nuvarande vägkorsningen Singsbyvägen-Jungsundvägen, på tomten som idag tillhör Hans-Olof och Mikaela Lithén. På den gamla kvarnplatsen finns idag en minityr av kvarnen, som är gjord av Alvar Lithén.

Den äldsta kvarnen finns märkt på kartor från 1695 och fanns även med på kartor på 1760-talet. Kvarnen stor på tomten som ägs av Björn-Erik och Beat-Marie Lithén. Den översta delen av kvarnen finns idag kvar på tomten och används som bod. Den nedre delen ändrades till vedlider och stod kvar så ända tills 2014. Kvarnen antas ha rivits på 1860-70 talet när tomten togs i bruk som bostadstomt.

På "Kvarnbacken", på den högst belägna platsen ovanför Bengt och Nancy Syringaria, finns på kartan från 1796 en kvarn inritad. Denna kvarn revs i slutet av 1890-talet och den nedersta delen återuppfördes till smedja av smeden Kristian Lax (Stavas-Krissjan). Den sexkantiga smedjan stod kvar fram till 1950-talet. Kvarnstenarna har troligen använts till ngt annat eftersom dom inte finns kvar på Kvarnbacken.

På en annan backe som även kallas "Kvarnbacken", strax till vänster om Per-Henrik Lithéns hus, finns det också på kartan från 1760-talet angivet en kvarn. Denna kvarn fanns troligtvis kvar till senare delen av 1800-talet. Omkring sekelskiftet eller i början av 1900-talet införskaffade Herman Bäck från Klasos en kvarn från annan ort och återuppförde den på gamla kvarnbacken. Denna kvarn fanns en mycket kort tid, ingen vet om den ens hann användas innan en revs igen.

Väderkvarnarna förlorade helt sin betydelse mot slutet av 1890-talet då förbränningsmotorer togs i bruk och installerades i vissa kvarnar. Dock inte i någon av de gamla väderkvarnarna i Singsby.

Paul Ström 2017/ förkortn. Maria G 2018

Toppen av väderkvarnen på "Janas back"